

Carmen

Prosper Mérimée

Diderot

ISBN: 9789403725727

© 2026 Wilma Baltus. Alle rechten voorbehouden.

Carmen

I	5
II	23
III	37
IV	93

I

Ik had altijd al het gevoel dat geografen eigenlijk niet precies weten waar ze het over hebben wanneer ze het slagveld van Munda situeren in het land van de Bastuli-Poeni, vlak bij het huidige Monda, zo'n twee mijl ten noorden van Marbella.

Op basis van mijn eigen interpretatie van de tekst van de anonieme auteur van het *Bellum Hispaniense*, en enkele aanwijzingen die ik vond in de uitstekende bibliotheek van de hertog van Ossuna, dacht ik dat je deze historische plek eerder in de omgeving van Montilla moest zoeken. Daar zou Caesar voor de laatste keer alles op het spel hebben gezet tegen de verdedigers van de republiek.

Toen ik me in het begin van de herfst van 1830 in Andalusië bevond, maakte ik een vrij lange tocht om mijn laatste twijfels weg te nemen. Binnenkort zal ik een studie publiceren die – naar ik hoop – alle onzekerheid bij serieuze archeologen zal wegnemen.

Maar terwijl mijn betoog nog even op zich laat wachten, wil ik u eerst een klein verhaal vertellen. Het zegt niets definitiefs over de locatie van Munda.

Ik had in Córdoba een gids en twee paarden gehuurd. Mijn bagage bestond uit niet veel meer dan Caesars Commentaren en een paar hemden.

Op een dag dwaalde ik rond in het hogere deel van de vlakte van Cachena. Ik was uitgeput, dorstig en verbrand door een

meedogenloze zon. Op dat moment vervloekte ik Caesar en de zonen van Pompeius uit de grond van mijn hart.

Toen zag ik, op enige afstand van het pad, een klein groen plekje met riet en biezen. Dat moest wel betekenen dat er water in de buurt was.

En inderdaad: toen ik dichterbij kwam, bleek het ‘grasveld’ een moeras te zijn waarin een beekje verdween. Het leek te ontspringen uit een smalle kloof tussen twee hoge uitlopers van de Sierra de Cabra.

Ik besloot stroomopwaarts te gaan. Daar zou het water vast frisser zijn, met minder bloedzuigers en kikkers. Misschien vond ik er zelfs wat schaduw tussen de rotsen.

Bij de ingang van de kloof hinnikte mijn paard. Even later antwoordde een ander paard, dat ik nog niet kon zien.

Na een paar honderd meter werd de kloof plots breder en kwam ik in een soort natuurlijke kom terecht, volledig in de schaduw van de steile rotswanden eromheen. Het was een perfecte plek om even te rusten.

Aan de voet van de rotsen borrelde een bron op, die uitmondde in een klein bassin met sneeuwwit zand. Vijf of zes mooie steeneiken stonden eromheen, beschermd tegen de wind en verkoeld door het water. Hun dichte bladerdak zorgde voor aangename schaduw.

Het gras rond het bassin was zacht en glanzend – een beter bed dan je in een herberg in de wijde omtrek had kunnen vinden.

Helaas was ik niet de eerste die deze plek had ontdekt.

Er lag al iemand te rusten, waarschijnlijk slapend, toen ik aankwam. Door het gehinnik werd hij wakker. Hij stond op en liep naar zijn paard, dat ondertussen rustig had staan grazen.

Het was een jonge man, middelgroot maar stevig gebouwd, met een donkere en trotse blik. Zijn huid, ooit waarschijnlijk licht, was door de zon donkerder geworden dan zijn haar.

In de ene hand hield hij het halster van zijn paard, in de andere een koperen karabijn.

Ik moet toegeven dat zijn wapen en zijn wat ruwe uitstraling me eerst even deden schrikken. Maar ik geloofde allang niet meer in struikrovers – je hoort er zoveel over zonder er ooit een tegen te komen. Bovendien had ik al genoeg eerlijke boeren gezien die zwaar bewapend naar de markt gingen. Alleen een vuurwapen was dus geen reden om iemand te wantrouwen.

En trouwens, dacht ik, wat zou hij aan mijn hemden en mijn boeken hebben?

Ik begroette hem vriendelijk en vroeg glimlachend of ik zijn slaap had verstoord.

Zonder te antwoorden bekeek hij me van top tot teen. Daarna deed hij hetzelfde met mijn gids, die inmiddels dichterbij kwam.

Ik zag dat mijn gids bleek werd en aarzelde. Hij was duidelijk bang.

Geen goede ontmoeting, dacht ik. Maar ik besloot meteen om geen spoor van onrust te laten zien.

Ik stapte van mijn paard, gaf de gids opdracht de dieren los te maken en knielde bij de bron. Ik doopte mijn hoofd en handen in het water en dronk daarna gulzig, liggend op mijn buik – zoals de slechte soldaten van Gideon.

Ondertussen hield ik de twee mannen in de gaten.

Mijn gids kwam aarzelend dichterbij. De onbekende leek geen kwaad in de zin te hebben: hij had zijn paard losgelaten en hield zijn geweer nu naar de grond gericht.

Ik besloot me niet te storen aan zijn zwijgzaamheid. Ik ging op het gras liggen en vroeg hem op een luchtige toon of hij misschien een vuursteen bij zich had. Tegelijk haalde ik mijn sigarenkoker tevoorschijn.

De man zei nog steeds niets, maar haalde een vuursteen uit zijn zak en stak mijn sigaar voor me aan. Daarna ging hij tegenover me zitten, nog steeds met zijn wapen binnen handbereik.

Toen mijn sigaar brandde, koos ik de beste die ik nog had en vroeg hem of hij ook rookte.

— Ja, meneer, zei hij.

Het waren zijn eerste woorden. Ik merkte meteen dat hij niet sprak met het typische Andalusische accent. Dat deed me vermoeden dat hij, net als ik, een reiziger was – alleen minder geïnteresseerd in archeologie.

— Deze zult u wel waarderen, zei ik, terwijl ik hem een echte Havanna-sigaar aanbod.

Hij knikte licht, stak zijn sigaar aan met de mijne en bedankte opnieuw met een knikje. Daarna begon hij zichtbaar te genieten.

— Ah! zei hij, terwijl hij langzaam rook uit zijn mond en neus liet ontsnappen. Het is lang geleden dat ik zo'n goede sigaar heb gehad.

In Spanje scheidt het delen van een sigaar meteen een soort band, net zoals het delen van brood en zout in het Oosten.

De man werd nu spraakzamer dan ik had verwacht. Toch viel me op dat hij, hoewel hij zei uit de streek rond Montilla te komen, het gebied slecht leek te kennen.

Hij wist niet eens hoe de vallei heette waar we ons bevonden. Geen enkel dorp in de omgeving kon hij noemen. En toen ik hem vroeg of hij ergens ruïnes had gezien – oude muren, grote dakpannen, gebeeldhouwde stenen – gaf hij toe dat hij daar nooit op had gelet.

Daarentegen bleek hij alles van paarden te weten. Hij had meteen kritiek op het mijne (wat niet moeilijk was), en

begon vervolgens enthousiast over zijn eigen paard. Dat kwam uit de beroemde stoeterijen van Córdoba.

Volgens hem was het een uitzonderlijk dier: zo sterk dat het ooit dertig mijl op één dag had afgelegd, in galop en snelle draf.

Midden in zijn verhaal hield hij plots op, alsof hij zich realiseerde dat hij te veel had gezegd.

— Ik had haast om naar Córdoba te gaan, voegde hij er wat ongemakkelijk aan toe. Ik moest de rechters spreken over een rechtszaak...

Terwijl hij dat zei, keek hij naar mijn gids Antonio, die zijn blik neersloeg.

De schaduw en de bron waren zo aangenaam dat ik ineens dacht aan een paar plakken uitstekende ham die mijn vrienden in Montilla in de tas van mijn gids hadden gestopt. Ik liet ze halen en nodigde de vreemdeling uit om mee te eten.

Als hij al zo lang niet had gerookt, leek het me aannemelijk dat hij ook al minstens twee dagen niets had gegeten. Hij at alsof hij uitgehongerd was. Ik kreeg bijna het gevoel dat mijn komst voor hem een geluk bij een ongeluk was geweest.

Mijn gids daarentegen at nauwelijks, dronk nog minder en zei helemaal niets. Dat was vreemd, want sinds het begin van onze reis had hij zich juist ontpopt als een enorme prater. De aanwezigheid van onze gast maakte hem duidelijk

ongemakkelijk. Er hing een soort wantrouwen tussen die twee, al kon ik niet precies zeggen waarom.

Toen het laatste kruimeltje brood en ham op was, en we ieder nog een tweede sigaar hadden gerookt, gaf ik de gids opdracht de paarden op te zadelen. Ik stond op het punt afscheid te nemen van mijn nieuwe kennis, toen hij vroeg waar ik die nacht wilde overnachten.

Nog voordat ik de betekenisvolle blik van mijn gids goed had opgemerkt, had ik al geantwoord dat ik naar de venta del Cuervo ging.

— Geen geschikte plek voor iemand als u, meneer... Ik ga er ook heen. Als u het goed vindt, reizen we samen verder.

— Graag, zei ik terwijl ik opstapte.

Mijn gids, die mijn stijgbeugel vasthield, gaf me opnieuw een veelbetekenende blik. Ik haalde mijn schouders op, om hem duidelijk te maken dat ik me nergens zorgen over maakte. Daarna gingen we op weg.

De geheimzinnige signalen van Antonio, zijn onrust, enkele woorden van de onbekende, en vooral die tocht van dertig mijl – met een weinig overtuigende uitleg – hadden mij inmiddels al een idee gegeven van wie mijn reisgenoot was.

Ik twijfelde er niet aan dat hij een smokkelaar was, misschien zelfs een bandiet. Maar wat kon mij dat schelen?

Ik kende de Spaanse mentaliteit goed genoeg om te weten dat ik niets te vrezen had van iemand die met mij had